

Popis psihodijagnostičkih sredstava primjenjivanih u službi socijalne skrbi Republici Hrvatskoj u 2020. godini

Povjerenstvo za procjenu (Board of Assessment – BoA) Europske federacije psiholoških udruga (European Federation of Psychological Associations – EFPA) u zemljama članicama organiziralo je do sada tri anketiranja o stavovima psihologinja i psihologa u vezi s testovima i postupcima testiranja. Prvo je provedeno 1999., drugo prikupljanje odgovora trajalo je od 2009. do 2011., dok je treće obavljeno 2020. godine. U sva tri sudjelovale su psihologinje i psiholozi iz Republike Hrvatske. Treće anketiranje provedeno je Hrvatskoj „...od 24. lipnja do 7. srpnja 2020., anketa je bila upućena na 3669 adresa e-pošte iz adresara Hrvatske psihološke komore. U ukupnom uzorku bilo je 3227 kolegica (88 %) i 442 kolege (12 %). Uz 89 neisporučenih mailova, stiglo je ukupno 565 potpunih odgovora, od 58 kolega (10,27 %) i 507 kolegica (89,73 %). U anketi su bila ponuđena sljedeća područja rada: 1) klinička/zdravstvena psihologija, 2) školska psihologija, 3) industrijska/organizacijska psihologija i 4) ostalo“ (Matešić i Bogdan, 2021). U ukupno 54 anketna odgovora u četvrtoj je rubrici bilo navedeno da su područja rada „socijalna skrb“, „ustanove socijalne skrbi“, „CZSS“, „socijalni rad“

ili „socijala“. U prethodno citiranom članku nalazi se i vrlo detaljan opis cijelog postupka. Ovdje se objavljuje samo popis psihodijagnostičkih sredstava koja su pri tome navedena.

Do sada još uvijek nije objavljen članak o ukupnim rezultatima za svih 20 zemalja koje su sudjelovale u anketiranju 2020., kao što je to učinjeno za prethodna dva slučaja (Muniz i dr., 1999; Evers i dr., 2012; Evers i dr. 2017). Međutim, publicirana je analiza odgovora za Republiku Italiju i Republiku Hrvatsku (Lis i Matešić, 2021).

Pregled primijenjenih psihodijagnostičkih sredstava u području socijalne skrbi koja su navedena u EFPA-inoj anketi 2009. godine bio je predstavljen na skupu Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu – izazov obitelji, školi i zajednici, koji je održan na Filozofskom fakultetu u Osijeku 2010. godine. Tada je na poštom poslanih 1700 anketnih upitnika pristiglo 327 odgovora, pri čemu su 34 osobe navele da rade u socijalnoj skrbi. Pri tome su imenovali 26 psihodijagnostičkih sredstava i psihologijskih mjernih instrumenata. S obzirom na razlike u provođenju anketa 2009. i 2020. godine usporedbe bi bile vrlo pretenciozne. U prvom slučaju anketiranje je provedeno

među članovima praktičarima Hrvatskog psihološkog društva, sveučilišni nastavnici i istraživači bili su izostavljeni, a anketa je poslana poštom uz plaćeni odgovor, dok je drugi put anketiranje obavljeno elektronički među svim članovima Hrvatske psihološke komore.

29	MMPI	Minnesota multifazični inventar ličnosti, hrv. izdanje
21	PIE	Profilni indeks emocija
15	EPQ-R/A, EPQ-IVE/A	Eysenckov upitnik ličnosti (svi oblici)
11	WZT	Warteggov test crteža
10	SPM, CPM	Ravenove Standardne progresivne matrice i Progresivne matrice u boji
9	KNT	Kognitivni neverbalni test
8	Bender-geštalt	Bender vizualno-motorički geštalt test, drugo izdanje
7	PAI	Inventar za ispitivanje ličnosti
6	WISC-IV HR	Wechslerov test inteligencije za djecu, IV., hrv. oblik
4	RSB	Revidirani Beta test
4	TN 10/20	Test nizova
3	SKAD-62	Skala strahova i anksioznosti za djecu i adolescente
2	Bayley	Bayley Scales Of Infant and Toddler Development
2	BFQ	Big Five upitnik
2	CCII	Crown-Crispov indeks iskustva
2	MMSE	Kratko ispitivanje mentalnog statusa
2	RTC	Razvojni test Čuturić
2	TNR	Test nezavršenih rečenica
1	BDI	Beckov inventar depresije
1	CORE-OM	Clinical Outcomes in Routine Evaluation – Outcome Measure
1	Crtež čovjeka	Ima više autorskih predložaka
1	DAIA	Upitnik za ispitivanje dominacije, agresivnosti, introverzije-ekstraverzije i ambicioznosti djece
1	D-92	Skala depresije D-92
1	FPI	Frajburški inventar ličnosti
1	IS MF	???
1	Leiter	Leiter International Performance Scale
1	MHV	Mill Hill ljestvica rječnika
1	PMT	Projektivna tehnika Mozaik
1	NEO PI R	Revidirani NEO inventar ličnosti
1	SUO	Skala suočavanja sa stresom za djecu i adolescente
1	TSCC	Ljestvica simptoma traume kod djece
1	STAI	Upitnik anksioznosti kao stanja i osobine ličnosti

Popis psihodijagnostičkih sredstava i mjernih instrumenata koji se primjenjuju u socijalnoj skrbi vrlo je podudaran s popisom testova koje su naveli naši klinički psiholozi u ovoj anketi (Matešić i Bogdan, 2021). Klinički psiholozi su naveli 52 testa, a kolegice i kolege iz socijalne skrbi njih 32. Među psihodijagnostičkim sredstvima koja se koriste u socijalnoj skrbi samo njih šest nije navedeno u uporabi od strane kliničkih psihologa. To su: Bayley Scale, TNR, DAIA, D-92, NEO-PI-R, STAI. Zaključno, dobivene podatke treba prihvatiti tek informativno, jer rezultate internetskih anketiranja u slučaju kojih nije bilo nadzora sudionika postupka treba uvijek uzimati s oprezom. Međutim, dođe li do ponavljanja ankete koja bi bila provedena na isti metodološki način, ovi će se podaci moći uspoređivati s rezultatima tih mogućih budućih anketiranja.

Literatura

- Evers, A.; McCormick, C. M.; Hawley, L. R.; Muñiz, J.; Balboni, Gi.; Bartram, D.; Boben, D.; Egeland, J.; El-Hassan, K.; Fernández-Hermida, J. R.; Fine, S.; Frans, Ö.; Gintilene, G.; Hagemester, C.; Halama, P.; Iliescu, D.; Jaworowska, A.; Jiménez, P.; Manthouli, M.; Matešić, K.; Michaelsen, L.; Mogaji, A.; Morley-Kirk, J.; Rózsa, S.; Rowlands, L.; Schittekatte, M.; Canan, S.; Suwartono, T.; Urbánek, T.; Wechsler, S.; Zelenevska, T.; Zanev, S.; Zhang, J. (2017). *Testing practices and attitudes towards tests and testing: An international survey*. *International Journal of Testing*, 17(2), 158-190. DOI: 10.1080/15305058.2016.1216434
- Evers, A., Muniz, J., Bartram, D., Boben, D., Egeland, J., Fernandez-Hermida, J.R., Frans, O., Gintilene, G., Hagemester, C., Halama, P., Iliescu, D., Jaworowska, A., Jimenez, P., Manthouli, M., Matešić, K., Schittekatte, M., Canan Sumer, H. ; Urbanek, T., (2012) Testing Practices in the 21st Century - Developments and European Psychologists' Opinions. *European psychologist*, 17 (4), 300-319. DOI: 10.1027/1016-9040/a000102
- Lis, A., Matešić (Jr.), K., Antonelli, A., Matešić, K., Aschieri, F. (2022). Similarities and differences in challenges of test development, adaptation, and standardization *Suvremena psihologija*, 25 (2), 125-136. DOI: 10.21465/2022-SP-252-02
- Matešić, K. (2010). Aktualno stanje u uporabi psihodijagnostičkih sredstava od strane psihologa zaposlenih u službama socijalnog rada u Republici Hrvatskoj. *Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu - izazov obitelji, školi i zajednici*. Ur. Kolesarić, V., Ručević, S., Šincek, D. Osijek: Studij psihologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku; Društvo psihologa Osijek. 279-282.
- Matešić, K., Bogdan, A. (2021). Čestina uporabe psihodijagnostičkih sredstava kliničkih psihologa u Republici Hrvatskoj 2020. Godine. *Klinička psihologija*, 14, (1-2), 41-52.
- Muniz, J.; Bartram, D.; Evers, A.; Boben, D.; Matešić, K.; Glabeke, K.; Fernandez-Hermida, J. R.; Zaal, J. N. (2001). Testing Practices in European Countries. *European journal of psychological assessment*, 17 (3), 201-211.

Krunoslav Matešić